

XAC

RELATORIA DE LA PLENÀRIA
DEL 9 D'ABRIL DE 2025

Plenària de la XAC 2025

Xarxa d'Ateneus Cooperatius de Catalunya
9 d'abril | Fàbrica Roca Umbert | Granollers

INDEX

1. OBJECTIUS DE LA PLENÀRIA
2. GUIÓ DIA PLENÀRIA
3. INDÚSTRIA
 - 3.1 RETORN CONTINGUT FORMACIÓ
 - 3.2 RETORN CONTINGUT TALLER
 - 3.2.1 Proposta metodològica dinamització taller
 - 3.2.2 Continguts taller indústria
4. HABITATGE
 - 4.1 RETORN CONTINGUT FORMACIÓ
 - 4.2 RETORN CONTINGUT TALLER
 - 4.2.1 Proposta metodològica dinamització taller
 - 4.2.2 Continguts taller habitatge
5. RECULL DE MATERIALS I AUDIOVISUALS

1. OBJECTIUS DE LA PLENÀRIA

Segons l'ordre:

L'òrgan decisor de la XAC seran les trobades plenàries. La participació per part de les entitats promotores dels diferents ateneus cooperatius serà obligatòria. Com a mínim hi haurà tres trobades plenàries durant el trienni: una durant el primer any, per establir el pla de treball i el pla estratègic de la XAC, i fixar-ne els objectius; la segona durant el segon any, per fer-ne el seguiment i revisar-ne el contingut, si escau, i l'última, per presentar una memòria triennial, i fer el balanç de resultats del pla estratègic i dels objectius assolits.

Segons construcció del pla de treball de la XAC

Acció que reforça les tres línies estratègiques en tant que és un espai de cohesió interna, contempla un espai formatiu i un acte públic de visibilització de la XAC.

2. GUIÓ DE LA PLENÀRIA

10 h	Acreditacions. Espai cafè
10.30 h	Espai Plenària Benvinguda autoritats: DG + Alcaldia Granollers. Benvinguda GM amb referent ateneu que acull Presentació pla de treball XAC. (que serveixi per reforçar la visió de conjunt de la XAC, explicar les novetats més rellevants) - línies estratègiques quines i perquè (contingut rellevant – no distrauria amb objectius i accions concretes) - espais de treball compartit quins i perquè - pla de formació vinculat - pla de comunicació vinculat
11.30 h	Formació. Espai desdoblant HABITATGE i INDÚSTRIA
13.45 h	Foto família
14 h	Dinar
15.30 h	Taller. Espai desdoblant HABITATGE i INDÚSTRIA
16.50 h	Tancament de la jornada

PRESENTACIÓ

3. INDÚSTRIA

Objectiu:

Situar el dispositiu dels ateneus cooperatius en relació al desenvolupament industrial a Catalunya.

> Matí

Per què i com hem de reindustrialitzar des de l'ESS?

La situació de la indústria a Catalunya Antoni Soy

Economista. Va ser secretari general d'indústria i Empresa. Vinculat a la Universitat de Vic i de Barcelona.

Enllaç a la presentació

Mirada de la indústria des de l'ESS(sobirania) Óscar García Jurado

Economista. Soci cooperativista a Talaies Kooperatiba. Vinculat a Coop 57.

Enllaç a la presentació

Material de presentació

Moderació:

Gemma Flores-Pons (Coop Camp)

VÍDEO > <https://www.youtube.com/watch?v=rSI3JHyJ7-M>

> Tarda

**Taller on conèixer exemples concrets
acompanyats per ateneus amb l'objectiu
de treure conclusions extrapolables i
propostes d'acció des de la XAC.**

1. Som Punt

Marcel Vidal

(Ponent Coopera)

2. Galetes Virginies

Gerard Nogués

(Coop Camp)

3. Colorac SCCL

Anna Abellán

(Ateneu Barcelonès Nord)

4. Grupdem

José Granados

(Vallès Oriental)

Dinamització:

Anna Gabriel (Ateneu Catalunya Central)

3.1 RETORN CONTINGUT FORMACIÓ

Taula de debat **Per què i com hem de reindustrialitzar des de l'ESS?**

Participants a la taula:

Antoni Soy. Economista. Va ser secretari general d'indústria i Empresa. Vinculat a la Universitat de Vic i de Barcelona.

Oscar García Jurado. Economista. Soci cooperativista a Talaies Kooperatiba. Vinculat a Coop 57

Moderació: **Gemma Flores-Pons**, Ateneu CoopCamp

La situació de la indústria a Catalunya

A càrrec d'**Antoni Soy**

Antoni Soy va aportar grans dades que van permetre formar-se una imatge de la situació de la indústria a Catalunya en el context de l'estat espanyol i la Unió Europea. Va començar aportant dades dels pesos dels diferents sectors industrials. Entre els més importants hi trobem els de l'alimentació begudes i tabac; química; producció d'energia elèctrica; producció de vehicles de transport; metal·lúrgia i productes metàl·lics; i productes farmacèutics que, entre tots, suposen un 64,5 % del total de la Indústria Catalana.

Soy també va aportar dades sobre importacions i exportacions destacant que la indústria catalana importa més del que exporta perquè no es tenen recursos naturals que s'han de comprar a l'exterior. Sobre el destí de les vendes de la indústria catalana, va destacar que un 65% és ven al mercat espanyol. Pel que fa a les exportacions, va destacar que un 61% del que exportem és amb destí a altres països de la UE, un 13% a altres països d'Europa no pertanyents a la UE i el 13% restant a països de la resta del món. En aquest punt i al fil de la polèmica per la política aranzelaria del govern de Trump, va apuntar

que la indústria catalana només exporta un 5% a EEUU, de manera que la pujada d'aranzels afectarà relativament poc a la indústria catalana i en un sectors concrets.

En l'aportació de dades que va desplegar Soy, també va parlar de l'impacte ecològic de la indústria catalana. En aquest àmbit, va explicar que la indústria catalana representa un 28% del total d'emissions de GEH (Gasos d'Efecte Hivernacle). De tots els emesos per l'economia catalana, la indústria és el segon més contaminant, només per darrere del sector del transport que és responsable d'un 32% de les emissions de GEH.

Soy va destacar que des del 1990 s'havia aconseguit disminuir en un 19% les emissions però que el 2030 hauriem d'haver reduït un 45%. Això vol dir que no hem arribat ni a la meitat de la reducció d'emissions que hauriem d'haver aconseguit.

Aquestes dades van servir a Soy per concloure sense matisos que, el que cal, és un canvi de model. Que en un entorn ecològic finit, hem de passar de l'actual model d'industrialització clàssica basat en creixement infinit a un model basat en el decreixement construït sobre la base de tres pilars:

- **Ecològicament sostenible**
- **Socialment just**
- **Democràticament acceptable**

Per aconseguir-ho va destacar la necessitat de desplegar un programa de reformes estructurals per la transició ecosocial. Un programa que passa per canvis econòmics, socials, polítics i culturals que reajustin el consum de materials i d'energía als límits biofísics del planeta, que permeti que totes les persones puguin viure dignament i creant les condicions per resistir als efectes inevitables de la crisi ecològica.

Antoni Soy va dir que **el desplegament d'aquest programa** hauria d'anar acompanyat d'un moviment organitzat que ho faci possible però va dibuixar un context poc favorable: per una banda, unes classes dominants disposades a consumir "un genocidi i un ecocidi planetari". I de l'altra, unes classes populars poc organitzades i mobilitzades.

La proposta de Soy és desplegar una doble estratègia:

- **Intentar** avançar en la Transició ecosocial **en el camí cap a un postcreixement / postcapitalisme**
- **Articular la resistència i supervivència a la “barbàrie”.**

Per acabar, Antoni Soy va fer menció **al paper de les cooperatives i l'ESS** en aquest escenari apuntant que **cal democràcia política però també econòmica**. I que la democràcia econòmica, passa perquè totes les persones tinguin el mateix poder de decisió sobre el procés econòmic. En aquest sentit, va apuntar que **qui millor prefigura una democràcia econòmica és l'ESS i el cooperativisme** de manera que té un **paper clau en aquest necessari canvi de model**.

PONÈNCIA

Mirada de la indústria des de l'ESS

A càrrec d'**Óscar García Jurado**

Óscar García va encetar la seva ponència amb la frase de Marc Ficher “La superació del capital ha d'estar basada en la comprensió bàsica que el capital no crea riquesa, perquè el capitalisme bloqueja i impedeix la riquesa comuna”.

Desde l'inici de la seva intervenció, Óscar García va posar el focus en **l'ESS per la transformació: “transformar per l'emancipació, cap a la justícia, cap a la igualtat”**. I ho va fer anant a l'essència de la **significació semàntica de la paraula economia**, aclarint què entenem per ESS per la transformació i què entenem per economia.

Pel ponent, **“ESS és l'Economia”**, mentre que **el que s'anomena “popularment” economia, és l'economia capitalista**. Perquè la definició d'economia diu que la seva funció és **satisfer les necessitats de les persones i la que vetlla per això, és l'ESS**. I al fil d'aquest aclariment, va llançar el titular “Per tant, economistes, nosaltres!”

En aquest punt, García va apuntar les que al seu entendre son **les tres brújules que ha de seguir l'economia** per parlar d'una altra manera de fer economia:

1. Donar **una altra connotació al treball**: cap a la cogestió i no cap a un treball laboral

2. Que **la propietat avanci cap a formes d'ús comú**

3. Que **les decisions es centrin en el valor d'ús i no en els diners**

Óscar García va apuntar que hem estat en un escenari neoliberal on el que preval és “el valor de canvi”, independentment del que parlem (mines antipersones, vaixells de guerra...). I va posar aquests exemples de la indústria armamentística per dir que hem de **promoure una estratègia que, enlloc de mirar només al mercat, valori quins nitxos interessin i quins no interessin**. I ens animava a **preguntar-nos**:

- **Com es produeix**
- **Què es produeix**

La resposta al “**Com es produeix**” diu que és l'**ESS Transformadora** (autogestió, democràcia...)

I la resposta al “**Què es produeix**” és valorar què volem produir i parlar de sobirania, **mirant les sobirania estratègiques, aquelles que posen al centre les necessitats de les persones i que es basen en els següents principis fonamentals**:

- **Autoabastiment**
- **Sectors a impulsar i sectors a evitar**
- **Reprimerització**
- **Descens de l'ús de l'energia**
- **Reterritorialització**
- **I avançar en sobirania sectorials estratègiques (alimentària, energètica...)**

En aquest punt, García Jurado va concretar **en què ha de consistir la transformació ecosocial de la indústria** apuntant les següents **línies bàsiques**:

- Per a què: **per guanyar autonomia**
- Què: **diversificació** (Sectores estratègics: alimentació, sociosanitari, energètic, tecnologic...)
- On: **relocalització**
- Quan i com: **reducció**

Unes **línies** que pel ponent guien l'ESS i el cooperativisme i que el van portar a llançar un altre titular: “**No som competitiu, som competents!**”

Un titular que li va servir per enllaçar **de nou** amb la **semàntica dels temes**, en aquest cas, del terme “desenvolupament”, que per ell, **no pot ser d'altra manera que equilibradament**. I va posar un exemple molt gràfic: Desenvolupament no és que un nen creixi però només li creixi un braç, desenvolupament significa que a un nen li creixi tot el cos, equilibradament.

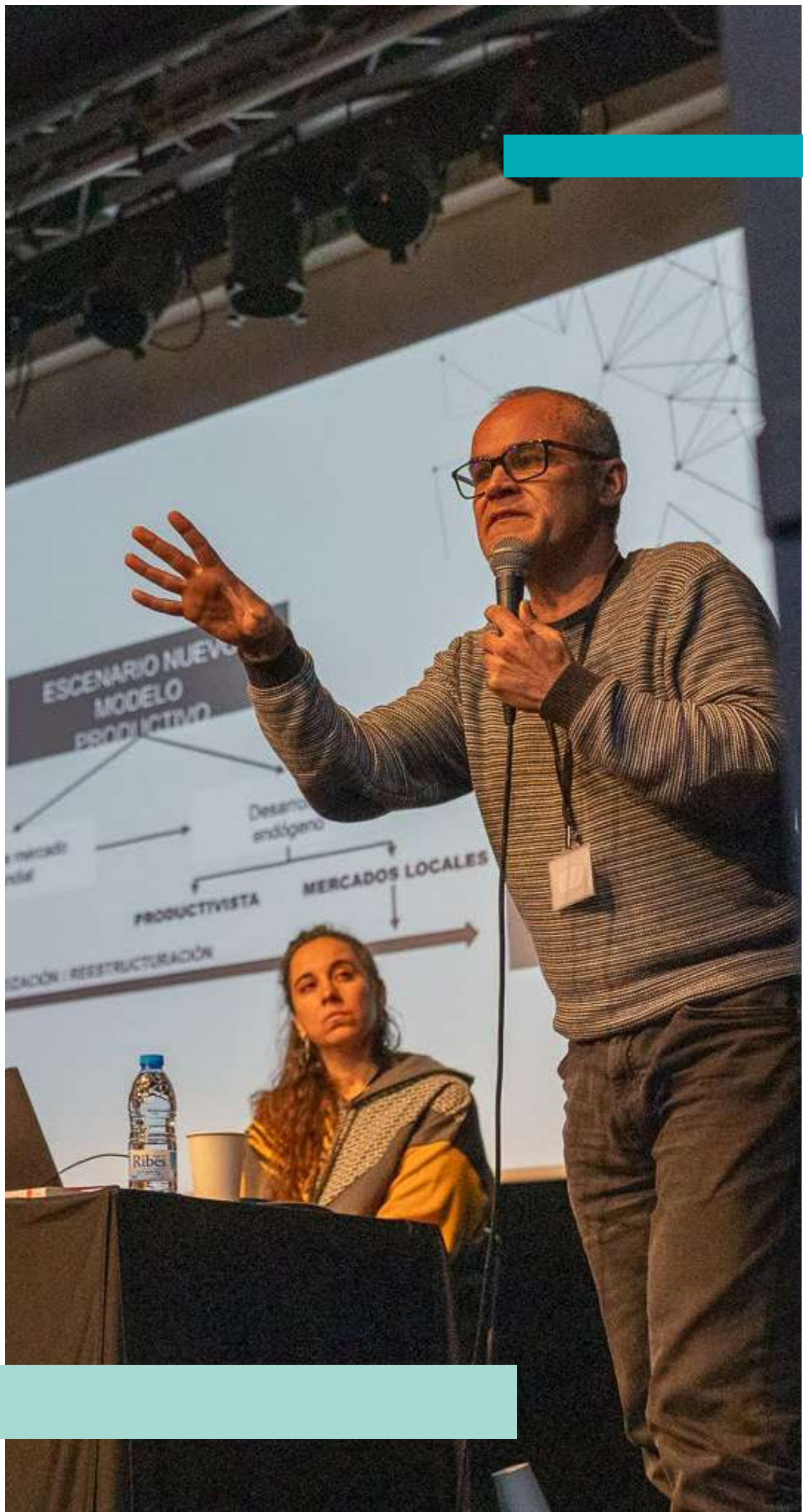
Un exemple que li va servir per llançar el tercer titular de la ponència: “el capitalisme converteix l'economia en petits monstres”.

Garcia Jurado va acabar la seva ponència enumerant les que considera han de ser les **línies polítiques de la reconversió industrial**:

- **Salvar persones**, no sectors.
- **Impulsar processos de cooperativització** d'empreses industrials convencionals.
- **Impulsar sistemes productius territorials cooperatius**.

I va cloure la ponència dient que **parlar de transició ecosocial és parlar de reconversió industrial**, és parlar **de transformació social i econòmica profunda**. Una afirmació que acompanyar d'un darrer lema “**la transició, o la fem, o ens la fan**”, com la política.

Moderat per Gemma Flores-Pons:

Gemma Flores-Pons, va proposar en el debat **apropar les idees plantejades** pels dos ponents, **a la funció d'acompanyament que tenen els ateneus cooperatius**, i com aquests poden generar processos de cooperativització

Va posar sobre la taula el tema dels **imaginaris que acompanyen la paraula “indústria”** i la necessitat de desmuntar-los per entendre la complexitat real que hi ha al darrere. En aquest sentit va apuntar la **diversitat de mides, sectors i agents implicats** i va demanar als ponents si podien ajudar a **desgranar tot allò que hi ha darrera la indústria i quins altres agents clau** a part dels sindicats hi ha als que **ens hauriem d'aproximar per fer-ho**. I en el cas dels sindicats, quines **dificultats** ens podem trobar.

El professor **Antoni Soy** va posar l'**accent en la centralitat de les persones treballadores** com a agents fonamentals **per transformar la realitat industrial**. Va recordar que l'economia, en el seu origen, es deia “economia política” perquè fer economia és, en essència, fer política. En aquest sentit, va ser molt **crític amb el paper dels sindicats majoritaris** a l'estat espanyol, que va definir com a **sindicats de “pacte”** i no de “lluita”. **En contraposició**, va destacar l'experiència del **País Basc**, amb sindicats com **ELA**, o el **CIG a Galícia**, com a espais on el conflicte i les vagues han estat **instruments efectius** per defensar els drets de les persones treballadores.

Des d'una altra perspectiva, **García Jurado**, va introduir la **noció de “l'obrador”** com a **metàfora de la indústria**, i va assenyalar que la **cooperativització** no es pot entendre sense parlar de **capacitat d'inversió, capitalització i sobirania tecnològica**. “No n'hi ha prou amb fer cinc xerrades i pensar que ja podem autogestionar una empresa. El **‘qui ho fa’ és fonamental**”, va afirmar. També va destacar la **importància del desenvolupament tecnològic**, més enllà del programari lliure, com a clau **per facilitar processos de cooperativització**.

Antoni Soy va posar exemples concrets per il·lustrar la **diversitat de la indústria**, com el cas de les begudes dins del sector alimentari: des de multinacionals com Damm fins a petits cellers familiars o cooperatius, que **responen a lògiques molt diferents**. **Aquesta diversitat obliga, segons ell, a adaptar l'estratègia** i no aplicar fórmules homogenies.

En aquest punt, **Gemma Flores-Pons**, va preguntar als ponents, **quins altres reptes identificarien quan ens allunyem de projectes més petits?**

En aquest punt, **Soy** va respondre posant com exemple una gran empresa de producció de begudes ensucrades. En aquest cas, va apuntar les **dificultats d'incidir en empreses de més gran dimensió**, subratllant que si volem que les decisions importants, com ara reduir la producció de begudes ensucrades, estiguin en mans de les persones, **caldrà construir poder col·lectiu des de dins, amb sindicats compromesos amb aquest projecte transformador.**

Óscar García, per la seva banda, va compartir experiències de cooperatives petites, com Marinalera, destacant la importància de “fer bé les coses”, especialment pel que fa a l'assessorament econòmic i financer, i a la gestió democràtica. També va reivindicar la intercooperació com a eina per reforçar la presència al mercat, com en el cas de Marinalera col·laborant amb distribuïdores mitjançant subscripcions a mitjans.

La següent pregunta que va plantejar **Gemma Flores-Pons**, va ser **quines referències** tenen els ponents **de polítiques públiques que estiguin promovent un canvi** en el sector industrial i que apropin cap aquesta cooperativització.

Soy va destacar l'**experiència de les comunitats energètiques locals** com una via interessant, especialment en el sector energètic. També el ric **teixit cooperatiu en el món del vi.**

Óscar García, per la seva banda, va posar en valor l'espai de **la Xarxa d'Ateneus Cooperatius** com una **eina útil** que, a més de donar suport a entitats concretes, hauria de ser capaç de **generar consensos al voltant del tipus d'economia social** que es vol impulsar. I de nou va llançar un altre titular: “No volem que ens diguin des dels partits què necessitem. Hem de ser nosaltres qui decidim quines polítiques volem”, va reivindicar. I també va destacar la importància de **consensuar quina és l'economia social que ens interessa i no voler que ho abarqui tot.**

Pel que fa a la relació amb els sindicats, la Subdirectora general d'economia social i solidària i cooperatives **Roser Hernández**, va recordar que el **canvi de mentalitat de persona assalariada a sòcia treballadora requereix informació clara sobre la situació econòmica**

de l'empresa i les opcions jurídiques existents. En aquest sentit, va citar la **lleï de l'economia social i solidària francesa com a referència.**

Soy va reconèixer que acostar-se als grans sindicats pot ser complicat i que potser caldria **començar per altres sindicats amb més sensibilitat, per fer pressió allà on són majoritaris.**

García Jurado va contraposar l'experiència del País Basc, on han començat per dalt, a la situació aquí, on creu que "tenim la força des de baix". **Va posar en qüestió la funció actual dels sindicats:** "Esteu només per defensar el treball assalariat? No és ajudar els treballadors facilitar l'apropiació dels mitjans de producció?".

La **crida final** va tenir un **to clarament polític.** García Jurado va insistir que **cal una lluita ideològica forta** per transformar la realitat. "Hi ha una lluita de classes i l'estan guanyant ells", va dir. I va afegir que **cal polititzar l'economia** i que, si hi hagués la mateixa consciència en el moment de consumir que en el moment de votar, es generaria molt més ocupació local.

Soy va tancar amb una reflexió sobre la **força del consum conscient,** citant com a exemple el rebuig dels danesos als productes nord-americans en moments de conflicte polític. Una manera de dir que, en última instància, **tot és política —fins i tot fer la compra.**

Arribats en aquest punt es va obrir **torn d'intervencions del públic.** Un dels assistents va llançar la reflexió que **quan es planteja la reconversió,** hi haurà sectors que hauran de decreixer, i es pregunta **quin tipus de mesures podem oferir per no deixar les treballadores tirades.**

En relació amb això, García Jurado va contestar que **si s'han d'impulsar uns sectors i disminuir uns altres** perquè "ens hi va la vida", hem de tenir clar que **hi ha d'haver polítiques de distribució de la riquesa.**

També va sorgir la pregunta sobre la **indústria del capitalisme verd** (fàbriques de bateries...) i sobre com ens hem de posicionar respecte això.

García Jurado va posar sobre la taula que **no estem controlant els Pertes** des d'enlloc i **"s'està emportant oxigen per la cara"** repecu-

tint en sectors com l'ESS. I es va preguntar si qualsevol cosa val en la cadena de valor de l'automòbil, sentenciant que **les bateries de liti maten**.

També va comentar que **si volem canviar la producció, hem de canviar el consum**. I si seguim en la lògica capitalista del consum, no canviarem la lògica de producció. "En territori enemic" va dir, "hem de jugar amb unes altres lògiques"

1. Reptes identificats

(Quins són els principals desafiaments o dificultats detectades?)

- Reduir l'impacte ecològic de la indústria catalana (és el segon sector més contaminant després del transport i anem amb molt retard en la reducció d'emissions de GEH respecte els objectius a assolir el 2030). [\[Antoni Soy\]](#)
- Context poc favorable: unes classes dominants disposades a consumir "un genocidi i un ecocidi planetari". I de l'altra, unes classes populars poc organitzades i mobilitzades. [\[Antoni Soy\]](#)
- El capitalisme ha guanyat la batalla de la semàntica aconseguint que s'associi el terme "Economia" a l'economia capitalista quan l'economia de veritat és la que practica l'ESS perquè s'ocupa de resoldre les necessitats de les persones. [\[Óscar García\]](#)
- Els sindicats majoritaris a Catalunya són sindicats de pacte no són sindicats de lluita que és el que fa falta per aconseguir el canvi de model que necessita la indústria.
- Dificultats d'incidir en empreses de gran dimensió. [\[Antoni Soy\]](#)
- La indústria del capitalisme verd que s'està emportant tots els recursos públics que s'estan destinant a la transició/reconversió quan en realitat de reconversió i transició no en té res. [\[Óscar García\]](#)

2. Idees força

(Conceptes essencials que han guiat la discussió)

- Necessitat de passar del model d'industrialització clàssic basat en el creixement infinit, a un model basat en el decreixement. [\[Antoni Soy\]](#)
- L'ESS per la transformació: transformar per l'emancipació, cap a la justícia, cap a la igualtat. [\[Óscar García\]](#)
- Les tres brujules de l'ESS transformadora: donar una altra connotació al treball (cap a la cogestió i no cal a un treball laboral); que la propietat avanci cap a formes d'ús comú; i que les decisions es centrin en el valor d'ús i no en els diners. [\[Óscar García\]](#)
- L'ESS Transformadora s'ha de preguntar sempre: què es produeix

(què volem produir mirant les sobiranes estratègiques) i com es produeix (autogestió, democràcia, autoabastiment, priorització de sectors, reprimarització, descens de l'ús de l'energia, reterritorialització, avançar en sobiranes sectorials estratègiques: alimentària, energètica...)

- Parlar de transició ecosocial és parlar de reconversió industrial. Línies bàsiques de la transformació son: [Óscar García]
- Per a què? per guanyar autonomia
- Què?: Diversificació (sectors estratègics: alimentació, sociosanitari, energètic, tecnològic...)
- On: relocalització
- Quan i com: reducció
- “A l'ESS no som competitiu, som competents” [Óscar García]
- Les persones treballadores són agents fonamentals per transformar la realitat industrial. [Antoni Soy]
- La importància de liderar el desenvolupament tecnològic com a clau per facilitar processos de cooperativització. [Óscar García]
- Cal polititzar l'economia, cal que hi hagi la mateixa consciència en el moment de consumir que en el moment de votar. Si volem canviar la producció, hem de canviar el consum [Óscar García].
- Hem donar molt valor a la força del consum conscient, tot és política, també comprar. [Antoni Soy]

3.Propostes i/o acords clau

(Quines solucions o accions s'han proposat?)

- Desplegar un programa de reformes estructurals per a la transició ecosocial (Canvis econòmics, socials, polítics i culturals que reajustin el consum de materials i energia als límits biofísics del planeta i que permeti que totes les persones puguin viure dignament). [Antoni Soy]
- Articular la resistència i supervivència a la “barbarie”. [Antoni Soy]
- Activar les línies polítiques de la reconversió industrial [Óscar García]:

- Salvar persones, no sectors
- Impulsar processos de cooperativització d'empreses industrials convencionals
- Impulsar sistemes productius territorials cooperatius.
- Davant la diversitat de mides i lògiques de la indústria, adaptar l'estratègia de transformació en cada cas i no aplicar fórmules homogènies. [\[Antoni Soy\]](#)
- Construir poder col·lectiu des de dins les empreses, amb sindicats compromesos amb aquest projecte transformador. Començar per allà on hi hagi sindicats sensibles, afins, de lluita. [\[Antoni Soy\]](#)
- Impulsar uns sectors i disminuir uns altres i crear polítiques de distribució de la riquesa per no deixar "tirada" la gent que treballa en els sectors que s'han de disminuir. [\[Óscar García\]](#)
- Professionalitzar les cooperatives en àmbits com l'assessorament econòmic financer i la gestió democràtica i practicar la intercooperació com a eina per reforçar la presència al mercat [\[Óscar García\]](#)

3.2. RETORN CONTINGUT TALLER

3.2.1. Proposta metodològica dinamització taller

- Conèixer experiències d'acompanyament per part d'ateneus de l'àmbit de la indústria i l'habitatge
- Identificar reptes i aprenentatges de l'acompanyament en aquests sectors per part dels ateneus cooperatius
- Elaborar una primera proposta de pla de d'acció dels ateneus i la XAC per impulsar la indústria i l'habitatge

Ronda d'experiències. Cada experiència explica breument:

1. **Projecte acompanyat:** com arriba a l'ateneu, desenvolupament acompanyament, en quin punt es troba ara.

2. **Reptes detectats durant l'acompanyament:** ja sigui a nivell de formació, intercooperació, expertesa...

3. **Aprenentatges:** valoració de l'acompanyament que en fa l'ateneu cooperatiu, en clau èxits i propostes de millora.

INDÚSTRIA
Som Punt (Marcel Vidal Ponent Coopera)
Galetes Virginies (Gerard Coop Camp)
Colorac SCCL (Anna Ateneu Barcelonès Nord)
Grupdem (Jose Granados Ateneu Vallès Oriental)Indústria

Passem a l'acció! Propostes que podem fer des dels ateneus i la XAC en indústria i habitatge.

- 5' Individualment pensem propostes d'acció que ens anirien bé per incorporar la indústria/habitatge als nostres ateneus cooperatius. Intentar ser el màxim d'específiques possible
 - Dos colors de papers: si són de l'ateneu o si són com a XAC.

- 5' Individualment: enganxem les nostres propostes dins aquesta matriu, que combina els eixos de la XAC amb els serveis dels ateneus.

	Divulgació, sensibilització i generació de coneixement	Formació per la promoció, creació i consolidació	Acompanyaments per la creació i consolidació	Treball en Xarxa i dinamització territorial
Referencialitat				
Co-construcció de política pública				
Reforçament intern				

- 10' Individualment: donem 6 gomets a cadascú. Es dona temps per revisar totes les propostes i s'han de valorar les que més interessants ens semblin:
 - 1 gomet
 - 2 gomets
 - 3 gomets: la que més ens agradi
- 5' Compartim:
 - Quines són les més votades?
 - Si dona temps:
 - Ens sembla que té sentit com a XAC començar per aquí té sentit?
 - Trobem a faltar alguna acció?
 - Es van recollint els comentaris en nous papers, es modifica, etc...

Aquestes propostes es recolliran des del GM i es mirarà com es poden dur a terme.

3.2.2 Continguts taller indústria

Relatoria de la taula d'experiències sobre relleus cooperatius i acompanyaments en l'àmbit industrial

1. Som Punt (antic John Fil) – Marcel Vidal, Ponent Coopera

Context: John Fil, empresa afectada per deslocalitzacions i diverses crisis (inclosa la COVID), entra en concurs de creditors amb un deute proper als 4 M€. Vinculada a Ponent Coopera, la seva fragilitat no era coneguda inicialment.

Accions i aliances:

1. Es crea una estratègia conjunta amb la DG d'Economia Social, la Federació de Cooperatives, la Fundació Seira i Coop57.
2. Es busca finançament urgent: préstec de Seira amb aval de la FCTC.
3. Coop57 proposa la compra de l'actiu per facilitar la continuïtat.

Resultat:

4. Es constitueix una nova cooperativa, Som Punt, amb 30 persones sòcies.
5. Coop57 compra les instal·lacions i les cedeix en règim d'arrendament, amb opció de recompra en 6 anys.
6. Actualment es treballa en el relançament de l'activitat, amb dificultats per competir i créixer en un entorn molt petit.

Reptes:

7. Viabilitat econòmica a llarg termini.
8. Identificació precoç de situacions de crisi.

2. Galetes Virginias – Gerard Nogués, CoopCamp

Context: Empresa tradicional de Reus (100 treballadores fixes, 21 M€ de facturació) en procés de concurs de creditors. Situació complexa: endeutament, obsolescència de la maquinària, pressió urbanística, i desgast de la plantilla.

Acció:

9. Activació d'un equip d'urgència Coop Camp amb Ponent Coopera, Col·lectiu Ronda i Coop57.
10. Procés intens d'apoderament de la plantilla i elaboració d'un pla de viabilitat.

Resultat:

11. No es va aconseguir el nombre suficient de treballadores disposades a fer el pas cooperatiu.
12. Tot i no culminar, es van generar aprenentatges importants.

Aprenentatges clau: detecció precoç de situacions de crisi, necessitat d'un equip multidisciplinari des de l'Ateneu, accés garantit a finançament, clau per reduir riscos personals.

3. Colorac – Anna Abellán, Ateneu Barcelonès Nord

Context: Petita empresa SL de 3 treballadores, en risc de tancament durant la COVID. L'avís arriba per una coneixença personal.

Accions:

13. Acompanyament integral des de l'Ateneu.
14. Constitució de la cooperativa en 6 mesos (maig-novembre 2020).
15. Capitalització de l'atur i suport de Coop57 per la compra de maquinària.

Factors clau d'èxit:

- 16. Coneixement de la mala gestió prèvia els ajuda a estructurar-se bé.
- 17. Participació d'IMPO en la redacció del pla de viabilitat.

Reptes actuals:

- 18. Mantenir la sostenibilitat del projecte.
- 19. Dificultat per trobar personal qualificat.
- 20. Creixement limitat malgrat tenir clientela.

4. Grupdem – José Granados, Ateneu del Vallès Oriental

Context: Cooperativa amb 40 anys d'història i estructura de Centre Especial de Treball (CET). Es detecta la necessitat d'un canvi estructural a partir d'una formació en finances.

Accions:

- 21. Intervenció per canviar la cultura de gestió i reforçar la dimensió cooperativa.
- 22. Entrada de la cooperativa Ema com a sòcia col·laboradora, aportant gestió i enfocament empresarial.
- 23. Implicació de Gedi per facilitar finançament i empoderament.

Resultat:

- 24. Reforç de la governança i la participació activa de les treballadores com a sòcies.

Claus de transformació: canvi de model de gestió, treball intern per recuperar la identitat cooperativa, intercooperació estratègica amb altres cooperatives.

Conjunt:

1. Reptes identificats

(Quins són els principals desafiaments o dificultats detectades?)

- Reptes: capacitació de les persones que treballem als ateneus per atendre els casos de relleu.
- Incorporar persones amb diversitat funcional com a sòcies de cooperatives.
- Relleus identificats massa tard, quan ja hi ha concurs de creditors o la situació és crítica
- Dificultat per anticipar debilitats estructurals dins d'empreses aparentment estables
- Dificultat per motivar i implicar col·lectius grans o desconnectats del model cooperatiu, i sovint també a renunciar a les indemnitzacions.
- Costos elevats per mantenir o reactivar l'activitat, especialment en sectors industrials.
- Dificultat per créixer o fer salt d'escala (Colorac).
- Necessitat d'instruments ràpids i flexibles de finançament solidari

2. Idees força

(Conceptes essencials que han guiat la discussió)

- La detecció precoç de situacions de crisi és clau per intervenir a temps.
- L'apoderament de les treballadores és fonamental perquè participin del relleu cooperatiu.
- La intercooperació i els suports externs (Coop57, Seira, Federació...) són decisius per assegurar la viabilitat tècnica i financera.
- Els contextos territorials i les estructures empresarials diverses exigeixen respostes adaptades i coordinades.

3. Propostes i/o acords clau

Quines solucions o accions s'han proposat?

- Equips multidisciplinaris d'acompanyament des dels ateneus: combinant lògica empresarial, jurídica i comunitària (Virginias, Colorac).
- Repartiment de rols entre entitats: ex. IMPO per al pla de viabilitat, ateneu per al suport social.
- Seguiment sostingut en el temps, també després de la constitució de la cooperativa.
- Connexió entre cooperatives de diferents sectors per sumar capacitats
- Aliances amb entitats financeres de l'economia social (Coop57, Seira).
- Treball conjunt amb l'administració pública: DGEES, ajuntaments, etc. per articular respostes a nivell de política pública.
- Activació de dispositius d'alerta primerenca: treball amb gestories, sindicats i entitats del territori per detectar empreses en risc (ex: cas Som Punt).
- Relació amb les treballadores abans que hi hagi urgència: iniciar processos quan encara hi ha marge de maniobra (aprenentatge clau del cas Virginias).
- Incorporació de la detecció a les activitats habituals dels Ateneus (ex: a partir de formacions, com el cas Grupdem).

4. Qüestions obertes i properes passes

(Preguntes que han quedat pendents i properes accions a desenvolupar)

- Com detectar abans les empreses en crisi? Calen mecanismes d'alerta precoç i circuits clars de derivació.
- Com activar realment les treballadores? Costa generar implicació i confiança en contextos d'incertesa.
- Quin finançament específic cal? Les eines actuals són lentes o poc adaptades a situacions d'urgència.

- Quin rol ha de jugar l'administració?
- Fer incidència política conjunta per influir en les polítiques públiques.

A continuació, es relata la dinàmica realitzada entre totes les persones participants, posterior a la taula d'experiències, i es recullen les següents idees:

	DIVULGACIÓ, SENSIBILITZACIÓ I GENERACIÓ DE CONEIXEMENT	FORMACIÓ PER LA PROMOCIÓ, CREACIÓ I CONSOLIDACIÓ	ACOMPANYAMENTS PER LA CREACIÓ O CONSOLIDACIÓ	TREBALL EN XARXA I DINAMITZACIÓ TERRITORIAL
REFERENCIALITAT	-Difondre casos d'èxit (XAC) -Campanya a mitjans sobre l'acompanyament a relleus d'empreses (XAC)			-Mapeig per a la detecció d'empreses en fase de crisi / relleu (XAC) -Trobades amb entitats que hagin passat per una experiència similar -Relacionar-nos amb els sindicats del territori (Ateneu)
CO-CONSTRUCCIÓ DE POLÍTICA PÚBLICA	-Exercir de "lobby" per a que l'admin. pública inverteixi en ESS (XAC) -Convidar els sindicats a les plenàries de la XAC	-Fer incidència en la possibilitat que als P. Singulares més petits es puguin fer inversions (XAC)	-Taula de treball XAC amb DGESS i Indústria sobre planificació industrial al territori (XAC) -Centres de distribució agroecològica de circuits curts -Aconseguir línies públiques de finançament específiques per afavorir el relleu cooperatiu en l'àmbit industrial	-Creació de dispositius ad hoc amb Dept- Indústria, DGESS, TCTC, Seira, Admin local, etc. -Contacte a sindicats no majoritaris -Treballar amb les gestories per anticipar possibles casos d'empreses amb dificultats.
REFORÇAMENT INTERN	-Accions de sensibilització i difusió a sindicats i plantilles d'empreses on es detecta situació de crisi / relleu (Ateneus) -Facilitar guia i formació al procés de cooperativització (XAC)	-Formació en relleu generacional -Edició i difusió de materials formatius -Tenir identificats els perfils capacitats per acompanyar relleus.	-Detecció de necessitats durant els acompanyaments (Ateneu)	-Mantenir relació constant entre cooperatives de l'ateneu que veiem que poden treballar juntes.

Resum de les idees principals a desenvolupar:

1. Divulgació, sensibilització i generació de coneixement

- Difusió de referents: posar en valor casos d'èxit (especialment dins de la XAC) i fer campanyes als mitjans per visibilitzar l'acompanyament al relleu empresarial.

Sensibilització interna: accions específiques dirigides a sindicats i plantilles d'empreses en crisi per mostrar alternatives com la cooperativització.

2. Formació per la promoció, creació i consolidació

- Capacitació per al relleu: desenvolupar formació específica en relleu generacional, crear i compartir materials pedagògics, i identificar perfils amb capacitat per acompanyar aquests processos.

Formació pràctica: facilitar guies clares per al procés de cooperativització, orientades tant a persones treballadores com a agents que acompanyen.

3. Acompanyaments per la creació o consolidació

- Detecció i resposta a necessitats: mapeig d'empreses en situació crítica o en procés de relleu, i detecció de necessitats específiques durant els acompanyaments.

Experiències compartides: fomentar trobades amb entitats que ja han passat per processos similars.

Dispositius col·laboratius: creació d'equips ad hoc amb agents públics i del territori per coordinar l'acció.

4. Treball en xarxa i dinamització territorial

- Connexió d'agents diversos: relació amb sindicats, incloent-hi els no majoritaris, gestories, i altres actors del territori per anticipar i coordinar respostes.

Intercooperació: potenciar vincles entre cooperatives d'un mateix Ateneu que poden tenir sinergies o complementar-se.

5. Co-construcció de política pública

- Incidència institucional: fer lobby per incrementar la inversió pública en l'ESS i convidar sindicats a espais com les plenàries.

Mesures concretes: propostes com línies públiques de finançament per al relleu cooperatiu industrial, centres de distribució agroecològica, o facilitar inversions als Projectes Singulares de menor dimensió.

Espais de treball estables: impulsar taules de treball amb DGEES, Indústria i altres actors per planificar accions a escala territorial.

6. Reforçament intern

- Identificació de potencialitats: tenir una visió clara dels recursos humans disponibles per acompanyar processos de relleu.

- Relació constant i col·laborativa: mantenir el vincle entre cooperatives properes per afavorir col·laboracions i intercanvi.

4. HABITATGE

Objectiu:

Situar el dispositiu dels ateneus cooperatius en relació a la problemàtica de l'habitatge a Catalunya.

> Matí

La problemàtica de l'habitatge a Catalunya
Irene Escorihuela

[Enllaç al material de presentació](#)

Taula rodona sobre reptes i propostes que s'estan portant a terme des del cooperativisme per millorar l'accés a l'habitatge

◦ **Des del cooperativisme d'habitatge**

Jordà Escolà d'Habicoop (Federació de Cooperatives d'Habitatge)

◦ **Des de les ruralitats**

Sebastià Mata (Repoblem)

◦ **Des de l'aliança imprescindible amb l'administració:**

Ricard Torres (Ajuntament de Manresa - XMESS)

Ajuntament de Manresa

Moderació:

Laura Muixí (Ateneu Catalunya Central)

ENLLAÇ VÍDEO > <https://www.youtube.com/watch?v=RNLDVW7TKnQ>

> **Tarda**

Taller on conèixer exemples concrets acompanyats per ateneus amb l'objectiu de treure conclusions extrapolables i propostes d'acció des de la XAC.

1. Les Junes:

Mariló Fernandez

2. La Tremolina:

Juan Martínez

3. Obrint Portes:

Àfrica Piqué

4. La Titaranya:

Tais Bastida

Dinamització:

Júlia Leigh (ACAPA) + **Laia Ramos** (La Col·lectiva)

4.1 RETORN CONTINGUT FORMACIÓ

1. Reptes identificats

- Barreres socioeconòmiques per accedir a un habitatge cooperatiu. Aportació inicial + temps + actituds assembleàries. A nivell d'aportacions, si volem que sigui assequible cal que hi hagi una aposta clara per part de les administracions públiques. Cal corresponsabilitat, ja que s'està fent habitatge públic i HPO. I al cap de 75 anys passen a ser de l'administració. Depenent de la tipologia del projecte, les aportacions poden anar de 5.000€-70.000€. Tot i així, encara que siguin altes, al fer l'autopromoció s'està fent habitatge per sota preu de mercat ja que no hi ha intermediaris.
- Accés al sòl per fer habitatge cooperatiu.
- Accés al finançament. Es necessita un suport clar per fer viables aquests projectes. La banca ètica està fent suport, però la banca privada clàssica no. Sostre Cívic ha aconseguit crèdits de fons europeus.
- Increment de preus de materials i energia que ha encarit molt els preus de les promocions. Amb els aranzels que està posant Trump també hi ha incertesa
- Lleis fetes per entorns urbans i no rurals. Per exemple, HPO requereix un màxim de m2 (això fa que les masies quedin fora). Ajuntaments grans poden avalar projectes, en canvi ajuntaments petits no ho poden fer.
- Detectar i evitar males praxis. Falses cooperatives. Habicoop hi posa èmfasi quan aquestes es volen federar.
- Canvi cultural de passar de pensar amb lògica individual a lògica col·lectiva
- Inclusió de col·lectius més vulnerables. No només per temes econòmics, sinó també de disponibilitat temporal, capacitats organitzatives...

- En l'àmbit rural, tot i que les conseqüències són les mateixes, les problemàtiques són molt diverses (monocultiu turístic, cases buides desateses, ...) falta una diagnosi per part de la generalitat per entendre com afrontar aquests reptes.
- La Raval. L'ajuntament ha de tenir clara la política d'habitatge que vol fer i poder convèncer i fer suport a l'habitatge cooperatiu i entendre que té un interès general. Com es fiscalitza l'accés a aquests habitatges? Fixar condicions. En aquest any, 50% d'habitatges HPO. Dificultat de defensar aquest model, ja que de vegades acaba sent una promoció cara i els cooperativistes acaben pagant un preu com el de mercat.
- Lentitud dels processos. Passa molt de temps entre que es comença a idear el projecte i es comença a executar.
- Habitatge cooperatiu al món rural. Cal sortir de l'ideal bucòlic (molta gent s'imagina masies). Com comencem a sentar precedents en aquest sentit?
- Població molt envellida als municipis rurals. Cal gent jove que impulsi aquests projectes. Com s'adapten els tempos de fer una cooperativa d'habitatge a aquests perfils?
- Municipis rurals amb molt pocs recursos tècnics que tenen poca capacitat de fer aquests projectes. Cal una estructura tècnica més forta i polítiques públiques i planejament urbanístic.
- Invisibilització de les ruralitats i focus en ciutats. També s'invisibilitza la oportunitat que hi ha a les ruralitats. Portem dècades obligant a la gent a emigrar a les ciutats, per què no a les ruralitats. Què passa amb els municipis de menys de 20.000 habitants amb programes com els 5000 HPO.
- Riscos. L'aportació inicial no es retorna si la cooperativa entra en fallida o si hi ha hagut alguna mala praxi. Els membres del CR responen al deute amb el patrimoni personal.

2. Idees força

- *Habitatge cooperatiu genera interès i estan arribant iniciatives als ateneus.*
- *Hi ha diferents maneres d'accedir a l'habitatge: okupació, habitatge cooperatiu, ... no són millors ni pitjors, sinó que cal veure de cadascuna d'elles quina s'adapta més a les necessitats de les usuàries.*
- *El paper de les gestores i organitzacions de l'ESS que acompanyen projectes és molt important i fonamental. Aquí hi ha cooperatives i fundacions.*
- *Vessant comunitària i d'arrelament als territoris de les cooperatives d'habitatge i potencialitat que això té a nivell de transformació social.*

3. Propostes i/o acords clau

- *En àmbit rural: Ajuntar masses crítiques a través de taules d'habitatge per dissenyar col·lectivament polítiques d'habitatge. Suport tècnic*
- *Importància del planejament urbanístic. Donar-li la importància per poder fer polítiques d'habitatge. Sòls públics.*
- *Cal tenir la capacitat tècnica (ajuntaments)*
- *Casar el model cooperatiu amb l'interès públic i l'ajuntament.*
- *Clara aposta de les administracions públiques per fer que les aportacions inicials siguin accessibles i aportar-hi diners.*
- *Provisió de sòl públic per habitatge cooperatiu (ja s'està fent)*
- *Replicabilitat del model: es fa un fons comú amb una petita part de les quotes de les sòcies per anar generant més habitatge cooperatiu (sostre cívica ja ho està fent)*
- *Exemple de les juntes de l'Hospitalet: habitatges dispersos formen part d'una cooperativa per tenir més força a l'hora de rehabilitar-los. → és un model que es pot replicar en altres llocs.*

- *Caixes de solidaritat, avals a les cooperatives...*
- *Reduccions de la renda per haver fet aportacions de capital (s'ha aconseguit fa poc gràcies a habicoop i XES).*
- *Masoveria urbana com a eina interessant per sortir del mercat d'especulació.*
- *Ateneus parlar amb ajuntaments per proposar promotores cooperatives per fer habitatge cooperatiu amb el pla 50.000. (Es poden resoldre dubtes des d'habicoop o Dinamo)*
- *Oportunitat d'accedir a habitatge existent buit en cascots antics degradats.*
- *Ens hem d'anar adaptant als reptes i potencialitats de cada territori per proposar fórmules que s'adaptin al lloc.*

4. Qüestions obertes i properes passes

(Preguntes que han quedat pendents i properes accions a desenvolupar)

- *Reequilibri territorial*
- *Només amb cooperativisme d'habitatge en cessió d'ús no podem resoldre tota la problemàtica.*
- *Alt Penedès estan estudiant una possible forma de cooperativisme que faciliti el finançament/rehabilitació. Entitat paraigües. Fórmules facilitadores des del cooperativisme.*
- *La Dinamo: estem en un bon moment per promoure promocions cooperatives amb el pla 50.000.*
- *Fundacions com a fórmula de l'ESS per facilitar habitatge. Empris en àmbit rural i Dinamo en àmbit urbà. Possibilitat de treure del mercat i, tot i que segueixi sent privada, treure-la del mercat i protegir-la.*
- *És molt difícil accedir a la propietat privada.*

La problemàtica de l'habitatge a Catalunya

Irene Escorihuela (Observatori DESCA)

Dades de partida en matèria habitacional

El model d'habitatge que tenim és el resultat de diferents factors. A l'estar vinculat al mercat genera desigualtat i segregació.

- Es relaciona també amb dinàmiques globals d'acaparació d'habitatge, amb uns impactes molt greus en el preu i l'oferta dels habitatges
- Tensió entre valor d'ús i valor de canvi i entre bé d'ús i bé d'inversió. L'habitatge ja no és per viure-hi sinó que està en un mercat financer que ja no es dedica ni a l'habitatge, formant parts d'actius.

Principals problemàtiques del mercat d'habitatge:

1. Dificultats d'accés: Preu, racisme immobiliari i frau en l'oferta.
2. Dificultats de manteniment: Preu, mal estat i renovacions contracte.

Un 2% de l'habitatge a l'Estat espanyol és habitatge públic.

Desnonaments: Catalunya encapçala el rànquing de desnonaments a l'estat espanyol. Inicialment molts per impagaments d'hipoteques, i cada vegada més per impagament de lloguers. Aquí no surten els desnonaments silenciosos que són quan marxés perquè no pots pagar o perquè se t'acaba el contracte. Tampoc les okupacions.

Concentració de la propietat: hi ha un acaparament cada cop major de l'habitatge gestionat per poques mans. 9% dels propietaris són persones físiques, però tenen el 30% dels habitatges en lloguer.

Lloguers: preus incrementen molt i salaris no. S'han fet estudis sobre joves, que haurien de destinar un 118% del seu salari per poder pagar un habitatge, per tant no es poden emancipar.

Com es regula l'habitatge:

- A nivell internacional: l'estat espanyol és l'estat més condemnat de tot el món en matèria d'habitatge des de les nacions unides.

- A nivell espanyol:
 - el mercat no està regulat.
 - Constitució:
 - Llei que diu que s'ha de garantir el dret a un habitatge digne.
 - Regulació activitats econòmiques.
 - Dret a la propietat privada. S'ha de reivindicar el dret a la funció social d'un habitatge.

Dret a l'habitatge: com es constitueix i quines són les seves garanties?

- Moltes de les iniciatives que s'han intentat impulsar han acabat al tribunal constitucional.
- Normativa a l'estat espanyol: marc legal insuficient i precaritzador. Com que l'habitatge és competència exclusiva de les comunitats autònomes, no hi havia llei a nivell estatal.

A nivell estatal s'ha fet una llei molt fluixa sobre desnonaments.

Ha quedat en mans de les comunitats autònomes regular lloguers. Només ho està aplicant Catalunya, alguns municipis d'Euskadi i Navarra estava començant. Manca de voluntat de les administracions que l'han d'aplicar.

- Plans estatals d'habitatge diuen en què s'han de gastar els diners dels fons estatals. Per exemple es diu que l'HPO no s'ha de fer de venda sinó de lloguer, rehabilitació, etc.
- Llei hipotecària. Regula desnonaments.
- Llei arrendaments urbans. Des del 2019 contractes de 3--> 5/7 anys. Es va introduir tema IBI pisos buits.
- Moratòria desnonaments des del 2020 covid. Ha aturat el 25% de desnonaments a Espanya, però encara se'n fan molts més.

- A moltes comunitats autònomes s'han aprovat lleis d'habitatge que després el tribunal constitucional ha tirat enrere. I al contrari, llei estatal que les comunitats autònomes no apliquen.

- Protecció a nivell català (agafar info del ppt)

Polítiques públiques per protegir el dret a l'habitatge

Mentre l'habitatge estigui al mercat, s'han de posar normes per garantir-lo.

1. En el marc de la regulació

- Mercat de lloguer: Control de rendes del lloguer (preus), augmentar temps de contractes per poder facilitar fer projectes de vida en un lloc.
- Limitació d'usos anti-socials: lloguer turístic, lloguer de temporada, pisos buits. → multes, sancions, increment de l'IBI... tot i que no han estat mesures que han generat molts canvis i per això generen reticències.
- S'ha convalidat decret per regular HUTs. A partir del 2028 es podran revocar i es regulen per planejament urbanístic.
- Ara també s'ha suprimit la obligació de fer aparcament soterrat.

2. En el marc d'ampliar el parc públic d'habitatge

- Tanteig i retracte. Intercedir en el moment de compra-venda de pisos. Inicialment va ser en situacions de grans tenidors o bancs i ara s'ha extès més.
- Impuls del cooperativisme. Treures habitatge fora del mercat.
- Reserves. Es reserven percentatges de sòl quan s'han de fer noves construccions. Tenim la mesura del 30% que es va aprovar el 2018. Les noves construccions o grans rehabilitacions han de destinar un 30% a habitatge assequible/protegit (preu per sota del preu de mercat), ja fos de compra o lloguer. Això genera que hi hagi habitatge

assequible a diferents barris i això genera resistències.

- Convenis GT. Interlocució amb grans propietaris. Convenis a nivell local i poder regularitzar la gent que hi viu.

Reptes i propostes del cooperativisme per millorar l'accés a l'habitatge

Habicoop, federació cooperatives habitatge

Jordà Escolà

Assessorament, formacions, mediació dins les cooperatives, capacitat d'emetre informes de promoció social d'habitatge.

També hi ha la Sectorial d'habitatge de la XES.

En aquesta crisi habitacional s'intenta desmercantilitzar l'habitatge. Assequibilitat entesa com a preu per sota de mercat. Pot haver-hi estabilitat (el soci s'hi queda el temps que vulgui) i també mobilitat (pot marxar). L'habitatge no es pot vendre. Habitatge cooperatiu enten l'habitatge com un bé d'ús i no com un bé de mercat. Valors assemblearis, corresponsabilitat, arrelament al territori...

Repoblem

Sebastià Mata

Repoblem és una associació participada per 3 cooperatives (Al centro, obrint portes i La Boqueria). Neix des de les xarxes socials per connectar demandes i ofertes d'habitatge i feina al món rural.

Es comença també a treballar amb projectes que donin sortida a aquestes demandes.

A nivell de diagnosi de l'habitatge al món rural, està molt malament.

A l'àmbit rural no hi ha dades de l'estat de l'habitatge. 46% del parc d'habitatge en municipis rurals no és habitatge principal. 101 municipis. Més de 16.000 habitatges buits. Polítiques públiques inexistents.

Ajuts per rehabilitació. Prova pilot va bé, però quan surt la convocatòria queda la meitat de pressupost sense executar. No hi havia projectes fets ni gent que pogués impulsar-ho i dinamitzar-ho.

**Ajuntament
de Manresa**

Ajuntament de Manresa - XMESS

Ricard Torres (Servei d'Urbanisme, arquitecte)

Tenen experiència d'haver treballat en 3 propostes que han arribat a l'Ajuntament i han après molt treballant conjuntament.

- *La Raval. Dret de superfície amb concurs. Cooperativa amb diferents persones que volien fer projecte comunitari a la ciutat amb la voluntat que l'Ajuntament s'hi impliqués aportant sòl públic. Llarg recorregut respecte desconeixement en aquesta temàtica per part de l'Ajuntament. Sòl d'interès públic. Al mig del centre històric. Iniciativa de rehabilitació urbana. Dificultat de complir amb una normativa que no està pensada per habitatge cooperatiu.*
- *La Bertrana. Promoció de sòl públic de 60 habitatges. Adjudicació directa a Sostre Cívic. Treball conjunt de quin seria el model cooperatiu. En aquest cas en el dret de superfície ja limitava els condicionants de com serien els habitatges. Repte de justificar que sigui una promoció d'habitatge coop que no és el mateix públic que el que pot accedir a altres tipus d'habitatge més econòmics. Han trobat maneres de "compensar-ho" d'altres maneres generant altres tipus d'habitatge en paral·lel.*
- *Cooperativa compra un edifici a Manresa i l'Ajuntament ajuda econòmicament a que el projecte pugui tirar endavant. Aportacions de capital més accessibles.*

4.2 Retorn contingut taller

4.2.1 Proposta metodològica dinamització taller

Inici del taller. Presentació dels objectius de l'espai:

- Conèixer experiències d'acompanyament per part d'ateneus de l'àmbit de l'habitatge
- Identificar reptes i aprenentatges de l'acompanyament en aquests sectors per part dels ateneus cooperatius
- Elaborar una primera proposta de pla de d'acció dels ateneus i la XAC per impulsar l'habitatge

Ronda d'experiències. Cada experiència explica breument:

1. **Projecte acompanyat:** com arriba a l'ateneu, desenvolupament acompanyament, en quin punt es troba ara.
2. **Reptes detectats durant l'acompanyament:** ja sigui a nivell de formació, intercooperació, expertesa...
3. **Aprenentatges:** valoració de l'acompanyament rebut per part de l'ateneu cooperatiu, en clau èxits i propostes de millora.

HABITATGE
Les juntes de l'Hospitalet
La Tremolina
Obrint Portes
La Titaranya

16:15 **Passem a l'acció!** Propostes que podem fer des dels ateneus i la XAC en habitatge

- 5' Individualment pensem propostes d'acció que ens anirien bé per incorporar l'habitatge als nostres ateneus cooperatius. Intentar ser el màxim d'específiques possible

- Dos colors de papers: si són de l'ateneu o si són com a XAC.
- 5' Individualment: enganxem les nostres propostes dins aquesta matriu, que combina els eixos de la XAC amb els serveis dels ateneus.

	Divulgació, sensibilització i generació de coneixement	Formació per la promoció, creació i consolidació	Acompanyaments per la creació i consolidació	Treball en Xarxa i dinamització territorial
Referencialitat				
Co-construcció de política pública				
Reforçament intern				

- 10' Individualment: donem 6 gomets a cadascú. Es dona temps per revisar totes les propostes i s'han de valorar les que més interessants ens semblin:
 - 1 gomet
 - 2 gomets
 - 3 gomets: la que més ens agradi
- 5' Compartim: La dinamitzadora pren la paraula i fa preguntes per orientar el debat:
 - Quines són les més votades?
 - Si dona temps:
 - Ens sembla que té sentit com a XAC començar per aquí té sentit?
 - Trobem a faltar alguna acció?
 - Es van recollint els comentaris en nous papers, es modifica, etc...
 - Aquestes propostes es recolliran des del GM i es mirarà com es poden dur a terme.

16:40 **Tancament.** Obrir una roda de paraula per qui s'animi a compartir amb una o dues paraules «amb què em quedo del dia d'avui»

4.2.2 Continguts taller habitatge

Reptes i propostes des del cooperativisme per millorar l'accés a l'habitatge

Context i objectiu de la sessió

La trobada va tenir lloc en el marc de l'assemblea de la Xarxa d'Ateneus Cooperatius, i va reunir projectes d'habitatge cooperatiu, entitats d'acompanyament i institucions vinculades al dret a l'habitatge. L'objectiu era compartir experiències, identificar reptes comuns i traçar propostes col·lectives per impulsar models d'habitatge cooperatiu, especialment des del territori.

La sessió va estar moderada per Laura Muixí (Ateneu de la Catalunya Central), amb la participació de Jordà Escola (Habicoop), Sebastià Mata (Repoblem), Ricard Torres (Ajuntament de Manresa - XMESS), i quatre projectes cooperatius: Les Junes, La Tremolina, La Titaranya i Obrint Portes.

Projectes presentats

1. Les Junes (L'Hospitalet de Llobregat)

Projecte situat en un context de gran densitat urbana, amb rendes baixes i presència d'infrahabitatge. Han aconseguit activar 6 habitatges dispersos mitjançant el dret de tanteig i retracte, i compten amb espais comunitaris. Actualment hi ha 40 famílies en espera per accedir-hi, el 30% de les quals es troben en situació administrativa irregular. L'Ateneu del territori ha estat clau com a referent en el suport a aquesta iniciativa i en l'exploració de noves estratègies per donar respostes a l'emergència habitacional.

▪ La Titaranya (Valls)

Sorgeix d'una necessitat habitacional i d'altres necessitats comunitàries de l'entorn. El projecte combina l'adquisició col·lectiva de béns immobles i la seva custòdia per part de la comunitat, inspirant-se en models de Community Land Trusts. Des de l'Ateneu s'ha fet difusió del model de cessió d'ús, formació i acompanyament, obrint també noves línies com el consum responsable, turisme sostenible i comunalitats. El projecte aposta per anar més enllà de l'habitatge, articulant vida cooperativa al llarg del cicle vital.

▪ Obrint Portes (Ponent)

Projecte de masoveria urbana, adreçat a joves i famílies en risc d'exclusió social. Es basa en acords amb propietaris i una immobiliària ètica per a la cessió d'habitatges a canvi de rehabilitació. L'Ateneu Ponent Coopera ha ofert acompanyament en aspectes legals, governança i presentació de documentació. Un dels grans aprenentatges ha estat la necessitat de regular el funcionament intern abans del pla de viabilitat. El projecte destaca les dificultats jurídic-administratives de combinar habitatge i intervenció social.

▪ La Tremolina (Gerri de la Sal, Pallars Sobirà)

Cooperativa d'habitatge en cessió d'ús creada el 2021 al poble de Gerri de la Sal, al Pallars Sobirà. Preveu acollir quatre unitats de convivència amb espais privats i zones comunes (cuina, menjador, biblioteca, hort, etc.). El projecte combina habitatge amb dinamització econòmica local, ja que inclourà una sala po-

livalent, obrador i cuina amb certificat sanitari per a usos comunitaris i emprenedors.

El model aposta per la propietat col·lectiva, l'accés indefinit en cessió d'ús, l'autoorganització i l'arrelament al territori. També s'hi contempla la cessió d'espais a entitats sense ànim de lucre i una rehabilitació sostenible amb criteris ambientals.

Reptes compartits

- Dificultat per articular models mixtos d'inclusió social i accés a l'habitatge.
- Fiscalitat i legalitat poc adaptades a projectes comunitaris, rurals o d'autoconstrucció.
- Escassetat de referents legals i econòmics per a projectes innovadors.
- Infrahabitatge invisible i habitatges buits no mobilitzables per motius emocionals (herències, lligams afectius).
- Manca d'implicació institucional fora de grans nuclis urbans.

Propostes clau i acords

Polítiques públiques i lobby

- Incidir en el Pla Específic d'Habitatge Rural, i tenir-hi presència com a XAC o com a Federació.
- Impulsar convenis amb ajuntaments i consells comarcals per a col·laboracions público-cooperatives.
- Fer lobby des de la XAC i Habicoop per defensar models de tinença no especulativa.
- Impulsar la contractació de cooperatives de la construcció des de l'administració pública.

Formació i sistematització

- Crear una guia d'experiències diverses d'habitatge cooperatiu.
- Explorar el model Community Land Trust com a referent formatiu.
- Donar suport a les cooperatives existents per documentar i replicar els seus aprenentatges.
- Incloure l'acompanyament en la gestió de grups i la governança dins dels serveis oferts pels Ateneus.

Enxarxament i ruralitats

- Crear xarxes cooperatives d'àmbit rural, dins la XAC i en col·laboració amb altres xarxes.
- Coordinar la sectorial d'habitatge de la XES per enfortir projectes més enllà de Barcelona.
- Col·laborar amb Grups d'Acció Local per mobilitzar habitatges buits i terres en desús.

Acompanyament i accions locals

- Prioritzar l'acompanyament a projectes de rehabilitació d'habitatges buits.
- Reforçar la relació entre Ateneus i entitats expertes (Sostre Cívic, Dinamo, Parc Viure, etc.).
- Fomentar trobades intergeneracionals per facilitar traspassos d'usos d'habitatges, inspirant-se en l'Escola de Pastors.
- Impulsar campanyes locals per abordar els lligams emocionals amb l'habitatge buit.

Qüestions obertes

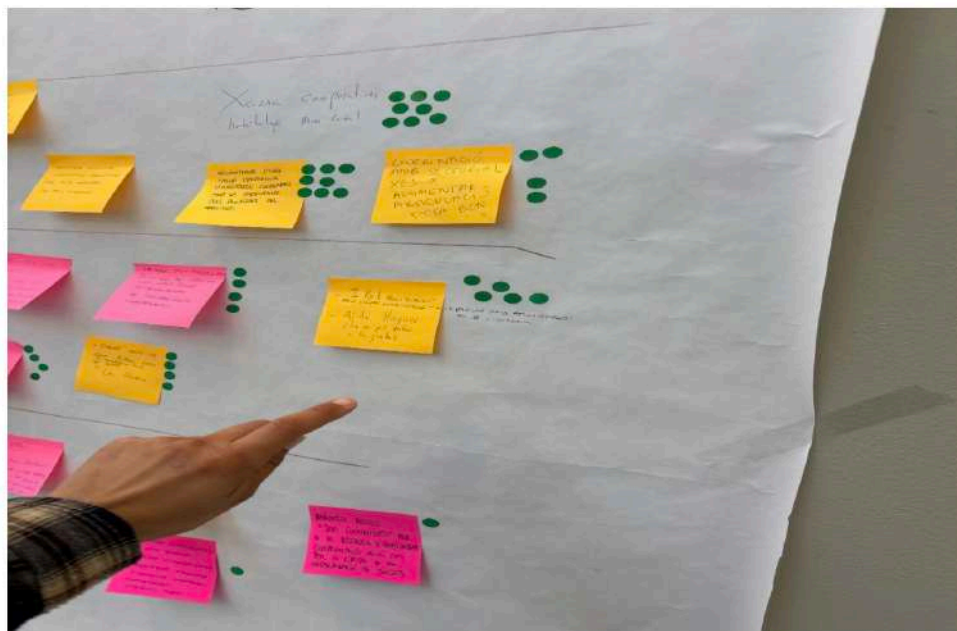
- Com resoldre el buit legal i fiscal de l'autoconstrucció comunitària?
- Podem impulsar models de cessió que no desqualifiquin l'accés a ajuts?
- Com reforcem les aliances entre coneixement tècnic (sectorial habitatge) i desplegament territorial (Ateneus)?
- Com pensem estratègies col·lectives per mobilitzar habitatge i terres?

Properes passes

Pel que fa a la dinàmica que es va portar a terme, ja hem esmentat algunes qüestions, anteriorment, però, us compartim algunes més concretes. En termes de **divulgació, sensibilització i generació de coneixement**, es va valorar especialment la proposta d'Ateneu per donar suport a experiències ja existents, sistematitzar els seus aprenentatges i fer-los replicables. Així mateix, en la **construcció de política pública**, des de la XAC es va impulsar fer incidència política i promoure la contractació de serveis de cooperatives de la construcció.

Quant a la **formació per a la promoció i consolidació**, es va proposar explorar el model **Community Land Trust**. Pel que fa a l'**acompanyament per a la creació i consolidació**, es va destacar la necessitat d'acompanyar en la rehabilitació d'habitatges buits i la capacitat de tècniques d'habitatge dins dels Ateneus. Finalment, en matèria de **treball en xarxa i dinamització territorial**, la creació d'una xarxa de cooperatives d'habitatge al món rural va ser una proposta clau. En termes de **co-construcció de política pública**, es va valorar la possibilitat d'aconseguir bonificació de l'IBI per a cooperatives d'habitatge.

La sessió va concloure amb la idea compartida que els projectes cooperatius no són només una solució residencial, sinó espais de vida que arrenquen transformacions socials i territorials profundes. Crear cooperativistes és l'objectiu a llarg termini: persones amb capacitat d'organitzar-se per fer possibles projectes com Obrint Portes, Titaranya o Tremolina

5. RECULL DE MATERIALS I AUDIOVISUALS

- PRESENTACIÓ
- PRESENTACIÓ D'ANTONI SOY
- PRESENTACIÓ D'ÓSCAR GARCÍA
- VÍDEO DE LA PONÈNCIA I DEBAT D'INDÚSTRIA
- PRESENTACIÓ D'IRENE ESCORIHUELA
- VÍDEO DE LA PONÈNCIA I DEBAT D'HABITATGE

